

**DE
DIGITALE
DREMPELS
VAN
INCLUSIE
HENDRIK
ABDUL
RAAD
RIGBY
KIDANE
YUSUF
HENRIËTTE
CHRISTIAAN
MERLIJN
CINDY
CARINA
GERARD
PAULA**

ÉCHTE VERHALEN OVER ALLEMAAL DIGITAAL

**DIGITAAL
MEEDOEN
IS GEEN LUXE.**

**HET IS EEN
BASISBEHOEFTE.**

**allemaal
digitaal**

VOORWOORD

1

Abdul, Carina, Christiaan, Cindy, Hendrik, Henriëtte, Kidane, Merlijn, Raad, Rigby en Yusuf... Hun verhalen leggen bloot dat toegang tot digitale apparaten een basisbehoefte is van iedereen. Want het betekent toegang tot school, werk en contacten. Kansen om zich te ontwikkelen, om te verbinden met dierbaren, betrokken te zijn, mee te doen en zelfstandig te leven.

De Alliantie Digitaal Samenleven startte het initiatief Allemaal Digitaal in maart 2020, toen het uitbreken van corona de digitale ongelijkheid in onze samenleving pijnlijk zichtbaar maakte. En daarmee de afhankelijkheid van digitale apparaten in het dagelijks leven intens voelbaar werd. De samenwerking met NLDigital was meteen beklonken. Alle schakels zijn nodig om dit structureel aan te pakken en op te lossen. Allemaal Digitaal werd de onafhankelijke regisseur die alle relevante spelers samenbracht om op de juiste manier de keten in te richten. Van het

uitkammen van organisaties om gebruikte apparaten te doneren tot het gecertificeerd klaarmaken voor volgende gebruikers. Van het in kaart brengen van behoeften tot het schakelen van plekken die in contact zijn met de mensen om wie het gaat. En van het faciliteren van randvoorwaarden zoals een wifiaansluiting tot het opzetten van een hulplijn.

De kracht van Allemaal Digitaal is de overtuiging van meer dan 38 partners dat we écht alleen vanuit een keten grote impact kunnen maken. We zullen blijven verbinden met andere relevante doelstellingen en initiatieven. Laten we samen deze energie vasthouden. Zo maken we stap voor stap de gedeelde ambitie waar dat iedereen meedoet en meetelt in de digitale samenleving.

LAURENTIEN VAN ORANJE

Number 5 Foundation | mede-initiatiefnemer
Alliantie Digitaal Samenleven

RAYMOND KNOPS

Staatssecretaris van het Ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

CIJFERS

2

CIJFERS ALLEMAAL DIGITAAL

7.000 →

Op 1 oktober 2020 stond de teller op 7000 ingezamelde laptops en tablets.

15.000 →

De Rijksoverheid schonk 15.000 laptops aan schoolgaande kinderen.

38+ →

38+ organisaties doneerden een laptop of tablet aan Allemaal Digitaal.

0800-1508 →

Het nummer van de gratis DigiHulplijn werd dit jaar gelanceerd. Getrainde vrijwilligers helpen met alle digi-vragen over de computer, laptop, mobiel én tablet. Bellen is mogelijk van maandag t/m vrijdag tussen 09:00 – en 17:00 uur.

CIJFERS DIGITALE INCLUSIE IN NEDERLAND

17%

17% van de Nederlanders heeft geen toegang tot een laptop of tablet. Bij een aantal groepen ligt dit percentage zelfs hoger dan gemiddeld. Het gaat hierbij om mensen met een laag opleidingsniveau, ouderen (65+), werklozen en mensen met een migratieachtergrond. (Bron: CBS)

14%

14 procent van de lage inkomensgezinnen bezit geen PC, laptop of tablet. Dit gaat om circa 37.000 kinderen. (Bron: CBS)

Rond de 2,5 miljoen Nederlanders vinden het moeilijk om te werken met digitale apparaten, zoals een computer, smartphone of tablet. (Bron: Digitale Overheid)

1,2 miljoen Nederlanders hebben nog nooit internet gebruikt. (Bron: Digitale Overheid)

10.000

In april 2020 kwamen binnen een week 10.000 aanvragen om gratis devices voor kinderen binnen. In vijf dagen tijd heeft de gemeente Amsterdam 4.000 aanvragen via welzijnsorganisaties ontvangen van mensen met een kleine portemonnee. Dit is nog maar het topje van de ijsberg. (Bron: Gemeente Amsterdam)

INHOUD

3

- 1: VOORWOORD**
- 2: CIJFERS**
- 3: INHOUD**
- 4: HENDRIK**
- 5: KIDANE**
- 6: ABDUL**
- 7: HENRIËTTE**
- 8: BOEKENWERK**
- 9: RAAD**
- 10: RIGBY**
- 11: YUSUF**
- 12: GERARD & PAULA**
- 13: NLDIGITAL**
- 14: COLOFON**
- 15: NAWOORD**
- 16: MET DANK AAN**

HENDRIK

4

‘IN HET WEEKEND VIDEOBEL IK SOMS WEL 3 OF 4 KEER PER DAG’

Hendrik Jochems (81) woont alweer 4 jaar in woongebouw IJsselburgh te Rotterdam. Hij ontving via Stichting Humanitas een tablet die hij graag gebruikt om te videobellen met zijn vriendin en familieleden. “Ik wil ‘m niet meer kwijt.”

Jochems heeft net zijn ontbijt achter de kiezen wanneer we zijn kamer in woongebouw IJsselburgh betreden. Hij kijkt op de televisie naar een voetbalwedstrijd – zijn favoriete sport. De vraag naar zijn favoriete voetbalteam wordt met een Rotterdamse tongval beantwoord: “Feijenoord natuurlijk. Kijk maar.” Hij wijst naar een geborduurd logo van Feijenoord dat een prominente plek heeft in een lijstje boven de tv.

Twinkeling in de ogen

We laten onze blik door de ruimte gaan. De kamer hangt vol met wasgoed en vergeten etenswaren. De badkamer wordt gescheiden van de rest van de kamer met slechts een dun douchegordijntje. Het maakt de tablet in de ruimte een opvallende verschijning. “Ik vind dit ding echt fantastisch!”, zegt Jochems enthousiast wanneer we ernaar vragen. Er verschijnt meteen een twinkeling in zijn ogen.

Jochems ontving een tablet om zijn eenzaamheid tegen te gaan. De eer-

‘DE ANGST VOOR HET DIGITALE APPARAAT HEEFT PLAATS- GEMAAKT VOOR HET PLEZIER IN HET GEBRUIK ERVAN’

ste keer dat Jochems met gevoelens van eenzaamheid kampte, was na het overlijden van zijn vrouw Wil inmiddels 8 jaar geleden. Het gemis klinkt duidelijk door in zijn stem wanneer hij over haar praat. “We hebben samen veel meegemaakt. Mooie dingen, maar ook moeilijke dingen.” Hij raakt afgeleid door de rammelende vogelkooi in de hoek. “Hé Troela, doe eens rustig...”, roept hij naar de parkiet die haar verblijf op stelten zet. “Sorry hoor. Troela is gewend om er zo nu en dan uit te gaan, maar ik ga zo naar de dagbesteding.”

Eenzame weekenden

De gevoelens van eenzaamheid namen voor Jochems in de afgelopen jaren steeds meer toe. De dagbesteding helpt, maar het is niet voldoende. “De weekenden zijn het ergste”, zegt Jochems. “Ik ga ongeveer drie keer in de week naar de dagbesteding. Dan ga ik een kopje koffie drinken of eten we samen een patatje. Dat is erg fijn maar dit is alleen doordeweeks. In het weekend is het rustig en voel ik me vaak rot.” Zijn vriendin komt ongeveer één keer per week langs, maar zijn eigen familie woont te ver weg om regelmatig op bezoek te komen. De tablet biedt een uitkomst. “Ik wist de eerste keer niet wat ik

meemaakte”, zegt Jochems met een lach. Jochems had een A4-blaadje ontvangen waarop stap voor stap werd uitgelegd hoe je kunt videobellen. Toch vond hij het naar eigen zeggen te spannend om dit alleen uit te proberen. “Monique, één van de begeleiders hier, hielp me de eerste keer. Zonder haar had ik het nooit gedurfd”, zegt Jochems. De begeleiding was voor hem onmisbaar. “Het is nieuw, hè. Je bent toch bang om het fout te doen”.

Van angst naar plezier

En toen dat eerste moment dat hij met zijn familie kon videobellen. “Dat was echt fantastisch”, zegt Jochems. “Je kunt natuurlijk ook gewoon bellen maar dat is echt anders. Het is fijn om mijn zus, kinderen en kleinkinderen nu écht te kunnen zien.” Vooral in het weekend, wanneer het eenzame gevoel hem bekruipt, biedt de tablet voor Jochems een fijne oplossing. “Als je je rot voelt, ga je bellen. Bijvoorbeeld op een verjaardag of een andere dag waarop je liever niet alleen bent. Het is fijn dat mijn familie op deze manier altijd dichtbij is. In het weekend videobel ik soms wel 3 of 4 keer op een dag.” Door zijn positieve ervaringen met de tablet heeft de angst voor het digitale apparaat plaatsgemaakt voor plezier in het ge-

bruik ervan. Sterker nog: de 81-jarige geboren en getogen Rotterdammer hoopt nog veel meer te kunnen leren. “Mijn maatje gaat me binnenkort helpen om ook muziek af te spelen via mijn tablet. Dat lijkt me echt fantastisch.” De eerste artiest die door de speakers van de tablet zal gaan klinken? “Tino Martin!”, zegt Jochems. “Maar eigenlijk maakt het niet zoveel uit. Ik houd van alle Nederlandstalige muziek. Daar waren mijn vrouw en ik gek op.”

Onmisbare begeleiding

Daarnaast zou Jochems ook graag willen leren hoe hij zijn bankzaken en andere praktische dingen online kan regelen. “Dat schijnt ook allemaal met dit apparaat te kunnen. Dat lijkt me wel heel fijn”. Hij geeft aan hierin wel begeleiding nodig te hebben. “Ik heb wifi maar ik durf nog niet te internetten. Monique zou me hierbij begeleiden maar zij is helaas langdurig ziek. Mijn maatje kan me hier ook niet bij helpen. Dat is heel jammer, want ik wil graag veel meer leren.”

De Rotterdammer staat voorzichtig op. “Ik moet zo de deur uit, want ik mag vandaag weer naar de dagbesteding.” Wat staat er vandaag op het programma vragen we ons af. Jochems grinnikt. “Vandaag gaan we een broodje kroket eten!”

KIDANE

5

‘ALS IK EEN MOEILIK WOORD TEGENKOM, DAN GA IK METEEN GOOGELEN’

De Eritrese Kidane Zerezgi (32) woont sinds 2 jaar in Nederland. Ze vindt de Nederlandse taal erg lastig, maar de ontvangen laptop helpt haar er steeds beter in te worden. “De laptop is heel erg belangrijk voor me.”

Zerezgi woont in haar eentje in het centrum van Rotterdam. We ontmoeten elkaar echter bij Stichting Mano, een vertrouwde plek voor Zerezgi. Stichting Mano helpt kwetsbare Rotterdammers mee te doen in de samenleving. Zij ondersteunen hen bij de ontwikkeling van kwetsbaar naar daadkrachtig. Honderden Rotterdamse kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen volgen wekelijks activiteiten georganiseerd door de Stichting. Vanwege de risico's van corona is het merendeel van de bijeenkomsten momenteel digitaal. Dit maakt de laptop onmisbaar om mee te kunnen doen.

Mohamed Salat Abdulahi (31) is de begeleider van Zerezgi bij Stichting Mano. Hij woont sinds 2010 in Nederland en weet als geen ander hoe lastig het kan zijn om een nieuwe taal te leren. Op verzoek van Zerezgi sluit hij dan ook aan bij het interview. Hij krijgt een stralende lach van haar toegeworpen wanneer hij plaatsneemt en het is direct te merken dat ze zich meer ontspant.

‘MET EEN EIGEN LAPTOP KAN IK VEEL MEER OEFENEN’

Even Googelen

Het is inmiddels drie maanden geleden dat Zerezgi een laptop heeft ontvangen. Het helpt haar om de Nederlandse taal te leren. “Als ik een moeilijk woord tegenkom, ga ik meteen naar Google Translate.” Met een eigen laptop kan ze bovendien veel meer oefenen. “Eerst kon ik alleen opdrachten maken wanneer ik bij Stichting Mano was. Nu oefen ik elke dag wel even. Vooral typen doe ik veel. Dat vind ik nog steeds lastig. Het kost

me nog steeds veel tijd om een tekst te typen, maar ik word wel steeds beter.”

Het is niet lastig voor te stellen: een nieuwe taal leren is één ding. Maar het ontwikkelen van digitale vaardigheden is ook enorm lastig als je nooit eerder een digitaal apparaat in handen hebt gehad. Abdulahi: “Een computerles duurt ongeveer anderhalf uur. De eerste 20 minuten laat ik de mensen die ik begeleid altijd eerst oefenen met typen. Dan geef ik bijvoorbeeld een blaadje met een tekst die ze moeten uittypen in Word. Of ik geef ze een opdracht als ‘zoek de letter S op het toetsenbord’. Dit kost soms veel tijd, maar ik vind het belangrijk dat ze dit zelf leren te doen.”

Trots

Na elke les krijgt Zerezgi huiswerkopdrachten mee zodat ze thuis verder kan oefenen. Voor één van de opdrachten moest ze bijvoorbeeld een mail typen én verzenden naar Abdulahi. “Ik kreeg ineens een appje van Zerezgi of ik een mail van haar had ontvangen”, zegt Abdulahi. “Ik heb toen meteen mijn mail geopend en zag dat het mailtje was aangekomen. Ze had het goed gedaan.” Zerezgi knikt trots. Ze herinnert zich dit moment nog goed.

Zeker nu *social distancing* de norm is, is de laptop voor de alleenstaande Zerezgi een uitkomst. “Ik voel me soms best eenzaam. Zeker toen alle fysieke bijeenkomsten niet doorgingen vanwege corona. Het is erg fijn om digitaal in contact met elkaar te blijven. Dan kan ik toch nog even met anderen praten. Dit is voor mij namelijk ook een belangrijke manier om de taal te leren. De laptop is heel erg belangrijk voor me.”

Meer zelfvertrouwen

Met de motivatie zit het volgens Abdulahi dan ook goed. “Mensen als Zerezgi zitten soms al een uur voor de meeting klaar op Zoom. Het is zo leuk om te zien hoe enthousiast ze zijn en hoe graag ze willen leren.” Voordat Zerezgi een laptop ontving, nam ze via haar mobiel deel aan de digitale meetings. Dit vond ze niet fijn. “Het scherm van mijn mobiel is erg klein en het geluid is slecht. Hierdoor waren de digitale bijeenkomsten altijd erg moeilijk om te volgen. Met een laptop kan ik iedereen veel beter zien en verstaan.”

Zodra Zerezgi meer vertrouwen krijgt in zichzelf en het gebruik van het digitale apparaat, wil ze de laptop ook graag gebruiken om zelfstandig praktische dingen te regelen. “Als ik nu wil inloggen bij DigiD heb ik echt

‘MENSEN ALS ZEREZGI ZITTEN SOMS AL EEN UUR VOOR DE MEETING KLAAR OP ZOOM’

nog de hulp nodig van Mohamed of één van de andere vrijwilligers hier. Ik zou dit in de toekomst graag zelf willen kunnen. Dat lijkt me erg handig. Alles moet in Nederland namelijk digitaal worden geregeld maar op dit moment durf ik dit nog niet zo goed. Ik begrijp de taal nog niet goed genoeg en ik moet echt nog meer over de laptop leren. Maar daar gaat Mohamed me bij helpen. Toch?” Mohamed beantwoordt haar vragende blik met een lach en zegt vastbesloten. “Zeker.”

ABDUL

6

'IK VOLG EXTRA GRAMMATICALEN SPELLINGSLESSEN VIA YOUTUBE'

Abdul Aziz Hendawi (51) woont met zijn vrouw Beem Vasen (46) en vier zoons in Rotterdam. Het gezin ontving via Stichting Mano een laptop om hen te helpen bij het leren van de Nederlandse taal en bij de ondersteuning van het werk van Abdul. "Alles moet tegenwoordig digitaal worden geregeld."

Toen Hendawi 3,5 jaar geleden naar Nederland kwam met zijn gezin, was hij zeer gedreven om de Nederlandse taal te leren en wilde hij graag studeren. Het was voor hem erg frustrerend dat dit niet mogelijk was, omdat er geen kernismaterialen werden aangeboden. Zeker omdat hij in zijn eigen land een succesvol anesthesist was. "We kwamen eerst terecht bij het AZC in Tilburg. Ik wilde heel graag aan de slag, iets doen, maar ik kreeg niet de mogelijkheid om te studeren. Jammer vond ik dat, want er was verder niets te doen."

De oorlog in Syrië is de reden waarom Hendawi samen met zijn gezin naar Nederland is gevlucht. "Twee van mijn zoons zijn tot twee keer toe bijna op straat gearresteerd. Toen wisten we dat het niet meer veilig voor ons was. Vluchten was de enige optie", aldus Hendawi. Vasen vult aan: "Het ging niet eens zozeer om onze veiligheid. De veiligheid en toekomst van onze zoons vonden we veel belangrijker."

'ALS IK ZAKEN BIJ DE GEMEENTE OF MET DUO EN HET IND MOET REGELEN, GAAT DIT DIGITAAL'

Na een half jaar in het AZC in Tilburg te zijn verbleven, kreeg het gezin een woning toegewezen in Rotterdam.

Digitaal studeren

In de woning zijn verschillende uitgeprinte foto's met plakband aan de muur bevestigd. Het zijn foto's van hun vier zoons, de grote trots van beide ouders. De vier zoons ontvingen eerder al een laptop om hen te ondersteunen bij hun studie. Mede dankzij deze donatie studeert de oudste zoon momenteel Bouwkunde in Den Haag en een andere zoon Fysiotherapie in Amsterdam. De andere zoons hebben gekozen voor respectievelijk Elektrotechniek en Horeca. Al snel merkte Hendawi dat een digitaal apparaat ook voor hem onmisbaar is om mee te kunnen doen in de Nederlandse maatschappij. Hij ontving een laptop via Stichting Mano. "Alles is online tegenwoordig. Studeren gaat digitaal. Als ik zaken bij de gemeente of met DUO en het IND moet regelen gaat dit digitaal. Ik kan inmiddels echt niet meer zonder laptop."

Hendawi gebruikt de laptop voornamelijk om de Nederlandse taal te leren. Zijn vrouw beaamt dat hij elke dag bezig is om weer iets nieuws te leren. Hendawi: "Ik krijg 4 uur per week Nederlandse les maar dit is

niet voldoende. Daarom volg ik extra grammatica- en spellingslessen via YouTube. Er zijn veel docenten Nederlands via YouTube te vinden die taalvideo's maken. Dat is erg handig voor mij." Ook Google Translate is een geliefde tool om nieuwe Nederlandse woorden te leren. "Als ik een woord niet ken dan tik ik het in via Google Translate." Zijn favoriete Nederlandse woord? Hendawi steekt enthousiast en met een grote lach zijn handen in de lucht: "GRATIS!".

Intelligente lockdown

Ook om zijn werk goed te kunnen doen, is een laptop onmisbaar. "Het werk als anesthesist is in Nederland heel anders dan in Syrië. In Syrië werk je alleen met patiënten. Hier werk je juist veel met computers. Ik volg daarom een online studie om bij te leren. In de praktijk ben ik nu assistent-anesthesist." Hendawi leert daarnaast hoe hij e-mails kan lezen en versturen, hoe hij een PowerPoint-presentatie kan maken en bijvoorbeeld Excel kan gebruiken. letwat

bescheiden voegt hij toe: "Dit gaat allemaal stap voor stap, hoor. Elke dag leer ik weer een beetje bij." Hij merkt wel dat de laptop die hij heeft ontvangen niet van al te beste kwaliteit is. "Dit is de tweede laptop die ik vanuit de stichting heb ontvangen. De eerste laptop viel steeds uit en bleek kapot te zijn", vertelt Hendawi. "Toen kreeg ik deze laptop, maar deze is ook erg traag." Toch zegt hij dankbaar te zijn voor de laptop. Iets is voor hem beter dan niets. Zeker ten tijde van

de intelligente lockdown. Dankzij zijn laptop kon Hendawi contact blijven houden met zijn taalmaatje Sjoerd. Ook kon hij op deze manier blijven deelnemen aan bijeenkomsten van Stichting Mano. "Alles ging via Zoom", vertelt Hendawi. "Dat was best leuk, want dan zaten we ineens met meerdere mensen te videobellen." Hendawi wil in de toekomst digitaal blijven leren en proberen. "Ik ben niet bang om fouten te maken. Je mag altijd falen. Zo leer je ook weer."

HENRIËTTE

7

‘IN DE DIGITALE WERELD WORDEN KINDEREN MET EEN BEPERKING NIET VEROORDEELD EN BEOORDEELD’

Henriëtte Henkes (49) is eigenaar van Kids Zorgcoach en richtte Stichting MaTCH Talenten op. Een organisatie die zich inzet voor kinderen en jongvolwassenen met fysieke en mentale beperkingen. Geïnspireerd door haar zoons Thomas (20) en Christiaan (16). "Digitaal meedoen is voor deze jongeren van onschatbare waarde."

Er volgt een indrukwekkende opsomming van beperkingen waar haar zoons mee kampen. "Thomas heeft een open rug, klompvoeten, geheugenproblematiek en een dwarslaesie. Hij kan op dit moment nog lopen, maar de vraag is hoe lang. Christiaan is geboren met een waterhoofd", vervolgt Henkes. "Dit is hij inmiddels ontgroeid, maar hier heeft hij wel concentratieproblemen aan overgehouden. Een meervoudig complexe ontwikkelingsstoornis, noemen ze dat." Het is voor Henkes belangrijk dat haar kinderen niet door hun beperkingen worden gedefinieerd. "Met Stichting MaTCH Talenten kijken we juist naar de mogelijkheden van alle kinderen. We noemen hen niet voor niets talenten. Ze mogen zelf aangeven waar ze meer over willen leren. Op deze manier proberen we hen zelfredzaam te maken. De gedoneerde laptops zijn een onmisbaar onderdeel hiervan."

Tweede vestiging

Henkes heeft onlangs een tweede

‘ZONDER LAPTOP WAS HET VOOR HEM NIET MOGELIJK OM CONTACT TE HEBBEN MET LEEFTIJDGENOOTJES EN DOCENTEN’

vestiging geopend op een industrieterrein in Leeuwarden. Het is een welkome aanvulling op de MaTCH Talenten winkel aan de Bilgaardpassage in dezelfde stad. Een winkel die wordt gerund met hulp van kinderen met een beperking. Middels de verkoop van deels zelfgemaakte spullen zorgt de stichting voor financiering van de overige activiteiten. “Ik zat met mijn coachingpraktijk in een

kamertje achterin de winkel. Dat is natuurlijk niet handig.” De nieuwe locatie geeft Henkes de ruimte om meer mensen te kunnen ontvangen én opleidingsplekken te creëren. “Het is de bedoeling dat hier verschillende computerplekken komen”, Henkes maakt een wijds gebaar in de recent opgeleverde loods. “Dit gaat het voor de kinderen makkelijker maken om een opleiding en verschillende cursussen te volgen. Ook zal een laptop worden gebruikt om een stageplek te creëren. Een extra paar handen heb ik namelijk wel nodig.”

Beperkte middelen

Naast het runnen van Stichting MaTCH Talenten is Henkes ook kindercoach. Eén van haar cliënten is de 12-jarige Andy. Henkes: “Andy zit op het speciaal onderwijs. Hij heeft veel verschillende problematieken, waaronder PTSS en ASS. Het is hierdoor lastig voor hem om aansluiting te vinden bij zijn leeftijdsgenootjes. Hij is veel gepest. Op zijn nieuwe school in het bijzonder onderwijs maakte hij eindelijk vrienden. En toen kwam corona. Ineens waren de scholen gesloten en moesten de lessen vanuit huis worden gevolgd”, vertelt Henkes. “Vanwege de financiële omstandigheden had Andy geen laptop. Het gezin had ook niet de middelen om die te kopen. Het heeft

Zoon Christiaan (links) en Henriëtte

'TIJDENS HET GAMEN ONTSTAAN VAAK MOOIE EN EERLIJKE GESPREKKEN'

bijna een maand geduurd voordat Andy zijn schoolwerk eindelijk op papier kon meekrijgen."

Mentale impact

Het feit dat hij digitaal niet mee kon doen heeft een grote mentale impact op hem gehad. "Andy heeft zich altijd al buitengesloten gevoeld. Zich anders gevoeld dan de rest. De coronacrisis heeft dit gevoel van uitsluiting voor hem versterkt. Zonder laptop was het voor hem niet mogelijk om contact te hebben met leeftijdsgenootjes en docenten. Dit maakte hem enorm verdrietig. Het was de reden om Allemaal Digitaal aan te schrijven."

Uiteindelijk mocht Andy de laptop in ontvangst nemen op een feestje dat speciaal voor hem was georganiseerd. "Zijn eigen laptop! Dat is natuurlijk voor een kind dat thuis niet veel heeft een onvergetelijk moment. Hij kon eindelijk weer praten met zijn vriendjes."

Geen filter

Voor kinderen met een beperking is digitaal meedoen veel meer dan huiswerk kunnen maken. Het is de manier om contact te maken met leeftijdsgenootjes. Henkes: "Veel kinderen met een beperking vinden het lastig om contact te maken met anderen. Dit merk ik ook bij mijn zoons. In de digitale wereld worden ze niet veroordeeld en beoordeeld. Met spelletjes als Minecraft en Fortnite werken ze samen met leeftijdsgenoten in één team."

Het zijn juist dit soort momenten dat er bij elkaar wordt ingecheckt. "Kinderen hebben geen filter. Zeker niet wanneer ze een beperking hebben. Hierdoor ontstaan tijdens het gamen vaak mooie, eerlijke gesprekken. Dan vertellen ze waar ze vandaag tegenaan zijn gelopen of wat er thuis speelt. Ook tegen mij", vertelt Henkes. "Digitaal meedoen is voor deze jongeren van onschatbare waarde."

STICHTING BOEKENWERK

8

V.l.n.r. Cindy Wolf, Carina Bronkhorst, Merlijn van de Vijver

“DIGITALE VAARDIGHEDEN ZIJN ONMISBAAR OM AANSLUITING TE VINDEN OP DE HUIDIGE ARBEIDSMARKT”

Dat digitaal meedoen van onschatbare waarde is, weten Carina Bronkhorst (60), Merlijn van de Vijver (31) en Cindy Wolf (30) als geen ander.

Met Stichting Boekenwerk bouwen zij een brug naar de arbeidsmarkt voor mensen met een hoge(re) intelligentie en een vorm van autisme (ASS). “Eén van onze oud-deelnemers is aangenomen omdat ze zo goed is in Excel!”

Stichting Boekenwerk is gevestigd in het voormalige World Trade Center in Eindhoven. Een inspirerende werkplek waar tal van bedrijven zich hebben gevestigd. Het sluit aan bij de missie van Stichting Boekenwerk om een normale bedrijfssetting zo goed mogelijk te simuleren.

Het middel wat hiervoor wordt gebruikt, is het verkopen van tweedehands boeken via een webshop. De drie verschillende ruimtes staan dan ook afgeladen vol met boeken. Van de biografie van John F. Kennedy tot bloedstollende thrillers. Op alfabetische volgorde gesorteerd in boekenkasten die reiken tot aan het plafond. De verkoop van deze boeken heeft geen commercieel doel. Hierdoor krijgen deelnemers de kans om te ontdekken op welke manier hun persoonlijke kwaliteiten tot zijn recht komen. Zonder de druk te voelen van tempo of prestatie.

Flexibele werkplekken

Op de werkvloer is er normaal gesproken ruimte voor zeven deelnemers. Corona gooide in maart echter roet in het eten. “Het was niet mogelijk om voldoende werkplekken te creëren met de middelen die we hadden”, vertelt Carina

**'IK WORD
VAAK
GEBELD DOOR
DE OUDEREN
IN MIJN
OMGEVING.
DAN
VERSCHIJT
ER IETS OP
HUN SCHERM,
VAAK EEN
POP-UP, EN
DAN RAKEN
ZE IN
PANIEK'**

Bronkhorst, initiatiefneemster van Stichting Boekenwerk. "Hierdoor moesten we deelnemers afwijzen om de afstand te kunnen waarborgen. De gezondheid van onze deelnemers staat natuurlijk voorop, maar het is wel heel vervelend. Juist omdat het zo belangrijk is om een zo normaal mogelijke werksfeer te creëren."

Via Samen Voor Eindhoven ontvingen ze twee laptops om hen te ondersteunen. "De laptops maken het inrichten van de werkplekken veel flexibeler", vertelt Cindy Wolf, ook werkzaam bij Stichting Boekenwerk. "De vaste computers die we hebben, kunnen we niet zomaar verplaatsen. Laptops wel. Met de laptops kunnen onze deelnemers bijvoorbeeld ook aan de pauzetafel werken. Het is niet ideaal, maar het geeft ons wel de mogelijkheid om zoveel mogelijk deelnemers te helpen."

Excelleren in Excel

De werkzaamheden van de deelnemers zijn dan ook voor het merendeel digitaal. Ze leren bijvoorbeeld hoe je de specificaties van een boek kunt toevoegen aan de webshop. Of hoe een bestelling kan worden verwerkt in Excel. "Veel deelnemers die hier net

beginnen, denken dat ze digitaal erg vaardig zijn. In de praktijk valt dit vaak tegen”, weet Bronkhorst. “De meeste deelnemers hebben thuis een vaste computer waarop ze gamen. Ze leren hier al snel dat gamen heel wat anders is dan het kunnen werken met digitale systemen en het office-pakket. Terwijl digitale vaardigheden onmisbaar zijn om aansluiting te vinden op de huidige arbeidsmarkt.”

Wolf vult aan dat er wel een groot niveauverschil te merken is tussen de deelnemers. “De leeftijden van onze deelnemers variëren tussen de 18

en 55 jaar. Dingen die voor de één vanzelfsprekend zijn, zijn voor de ander een obstakel. Dit merken we vooral onder de oudere deelnemers. Door persoonlijke begeleiding en ondersteuning zorgen we ervoor dat iedereen mee kan doen.” Dat de werkwijze van Stichting Boekenwerk haar vruchten afwerpt, bewijst de fotomuur van oud-deelnemers. Stuk voor stuk hebben zij een baan gevonden na hun deelname. Carina Bronkhorst begint te glunderen. “We zijn zo onwijs trots op deze deelnemers. Eén van onze oud-deelnemers is zelfs aangenomen, omdat ze zo goed is in Excel”

DigiHulplijn

Merlijn van de Vijver is één van de oud-deelnemers van Stichting Boekenwerk. Hij liep na zijn deelname stage bij de stichting en is hier inmiddels werkzaam om te helpen bij de administratie. Hij is de digitale vraagbaak op de werkvloer én in zijn persoonlijke omgeving. “Ik schrik er soms van hoe weinig mensen weten en begrijpen van de digitale wereld. Ze zien het als een gereedschap en beseffen niet hoe groot het is.” Het is niet zelden dat om zijn hulp wordt gevraagd. “Ik word vaak gebeld door de ouderen in mijn omgeving. Dan verschijnt er iets op hun scherm, meestal een pop-up, en

dan raken ze in paniek.” Het klinkt alsof de DigiHulplijn een welkom initiatief is. “Daar heb ik nog nooit eerder van gehoord”, geeft Van De Vijver toe. “Maar het klinkt goed. Ik zal het nummer aan mijn moeder doorgeven. Een Merlijn in de buitenwereld is namelijk wel hard nodig.” Ook Carina Bronkhorst benadrukt dit. “Je ziet echt wel een correlatie tussen hoe digitaal vaardig deelnemers zijn en hun maatschappelijke betrokkenheid. Digitale inclusie is onmisbaar om ook maatschappelijk mee te kunnen dingen. Stichting Boekenwerk helpt hen met de start van dit nieuwe hoofdstuk.”

RAAD

9

‘IK WIL LEREN HOE IK EEN CV KAN MAKEN’

Raad Khazem (57) woont samen met zijn vrouw Bona Ratel (55) in een appartementencomplex in Rotterdam. Ze ontvingen van Stichting Mano een laptop zodat ze belangrijke zaken, zoals het verlengen van hun verblijfsvergunning, nu digitaal kunnen regelen. “In Syrië heb ik nooit eerder een laptop hoeven gebruiken maar in Nederland gaat alles digitaal.”

Het appartement van Raad Khazem en Bona Ratel is sober ingericht. Het woongedeelte wordt gevuld door een cognackleurige, ietwat versleten bank en een simpele, houten koffietafel die al de nodige gebruikssporen vertoont. In de hoek staat een simpele eettafel die is voorzien van een plastic kleed en dient als bureau. De muren zijn kaal. Het is niet veel, maar Khazem en Ratel ogen gelukkig. Ze zijn vooral erg dankbaar.

Syrische gastvrijheid

Het is inmiddels 5 jaar geleden dat Raad en Bona samen met één van hun zoons naar Nederland zijn gevlucht vanwege de oorlog in Syrië. Hun dochter woont nog met twee kleinzoons in Syrië. Een andere zoon woont in Duitsland. Het stel is sinds hun komst zeer gemotiveerd om zo goed mogelijk in Nederland te integreren. De Syrische gastvrijheid zijn ze echter niet afgeleerd. “Eerst drinken we wat samen en dan pas komen we ter zake. Zo doen we dat in Syrië”, aldus Khazem wanneer we in hun woning worden verwelkomd.

'IK BEN 57 JAAR EN HAD NOG NOOIT EERDER EEN LAPTOP GEBRUIKT. DAT IS SPANNEND'

Enkele maanden geleden ontving het gezin via Stichting Mano een laptop. Helaas werkt het digitale apparaat niet helemaal naar behoren. "De laptop is erg traag", vertelt Khazem. "Ook valt de internetverbinding vaak weg. Dan moet mijn zoon langskomen om te helpen. Dit lukt niet altijd, dus ik ga 'm binnenkort inruilen bij Stichting Mano. Hopelijk krijg ik dan een nieuwer exemplaar. Deze laptop is duidelijk erg oud." Het is voor het stel financieel niet mogelijk om zelf een laptop te kopen. Khazem: "Zelfs een tweedehands laptop kost al snel honderden euro's. Dat geld hebben we niet."

Computerlessen

De laptop is in korte tijd onmisbaar geworden voor de familie. "In Syrië heb ik nooit eerder een laptop hoeven te gebruiken maar in Nederland gaat alles digitaal. Als ik mijn verblijfsdocument wil verlengen, moet dit per se digitaal. Ook wanneer ik een afspraak wil maken met het gemeentehuis gaat dit digitaal. Sommige dingen kun je ook wel met de telefoon doen, maar dat is een stuk lastiger."

Om de laptop goed te kunnen gebruiken, heeft Khazem computerlessen gevolgd via Stichting Mano. Hij durft best toe te geven dat dit

aanvankelijk behoorlijk spannend was. "Ik ben 57 jaar en had nog nooit eerder een laptop gebruikt. En dan is er zoveel mogelijk. Het is allemaal nieuw. Natuurlijk is dat spannend." Toch heeft hij naar eigen zeggen wel veel plezier in het leren. "Eén van de eerste dingen die we hebben geleerd is om e-mails te lezen en te schrijven. Maar ook hoe je foto's kunt openen en PDF-documenten kunt maken."

Solliciteren

Hoewel hij met behulp van de computerlessen al een aantal belangrijke basisvaardigheden heeft geleerd, is Khazem naar eigen zeggen nog lang niet uitgeleerd. "Vanuit Stichting Mano zijn er zes computerlessen aangeboden. Dit is natuurlijk erg fijn, maar dit is lang niet genoeg. Ik wil nog zoveel meer leren. Ik zou bijvoorbeeld graag willen leren hoe ik een cv kan maken, zodat ik ook kan solliciteren. Dat gaat in Nederland ook allemaal digitaal." Daarnaast zou het stel de laptop ook willen gebruiken om bijvoorbeeld dingen te kunnen kopen en te videobellen met hun zoon, dochter en kleinzoons in het

buitenland. "We gebruiken daarvoor nu onze telefoon en dat is prima, maar het is wel erg klein. Het zou natuurlijk leuker zijn om ze beter te kunnen zien."

Ratel laat alle digitale zaken het liefst aan haar man over. "Maar ik mail wel af en toe met mensen van de stichting Samen Voor Samen", zegt ze. Via deze stichting volgen de twee allebei regelmatig cursussen en komen ze samen voor verschillende bijeenkomsten. Hier genieten ze beiden erg van. Het is fijn voor hen om contact te hebben met mensen die snappen tegen welke obstakels ze aanlopen.

Via Samen Voor Samen doen Khazem en Ratel nieuwe contacten op, terwijl ze zich bezighouden met uiteenlopende activiteiten. Zo maakte Ratel onlangs een borduurwerkje met een Arabisch opschrift. "Het is het beste te vertalen naar 'Ik hou meer van jou'", vertelt Ratel terwijl ze haar borduurwerk trots vasthoudt. "Ik hoop dat ik dit bij de eerstvolgende keer dat we gaan videobellen aan mijn kinderen en kleinkinderen kan laten zien."

RIGBE

10

‘DE LAPTOP IS DAG EN NACHT MET MIJ’

Rigbe Gebreselasie (42) woont samen met haar zoon Finhas Fikadu (18) in een bescheiden appartement in Rotterdam-Zuid.

De ontvangen laptop wordt gebruikt om de Nederlandse taal te leren. “De laptop kan me in de toekomst helpen om werk te vinden.”

Het is inmiddels 5 jaar geleden dat de Eritrese Gebreselasie naar Nederland is gekomen. Haar zoon Fikadu volgde 10 maanden geleden. Ze zijn blij dat ze weer herenigd zijn. “Moeder en zoon”, zegt Gebreselasie met een lach, terwijl ze een kneepje geeft in de arm van Finhas. De vader is niet in beeld. “Alleen moeder en zoon”, herhaalt Gebreselasie trots.

Gebreselasie heeft zich samen met haar zoon in de twee comfortabele fauteuils genesteld die zijn voorzien van een crèmekleurige hoes. Ze smelten samen met de bescheiden inrichting van de kamer. Het appartement oogt kaal maar knus dankzij de verscheidenheid aan haak- en borduurwerk in de woning. Het woongedeelte is hun favoriete plek in huis. “Hier kijken we graag samen tv. Vooral naar het nieuws. Dat proberen we goed bij te houden.”

Nederlandstalige muziek

Naar het nieuws kijken is voor de twee een manier om op de hoogte te blijven én om de Nederlandse

taal te leren. Het zijn tevens ook de twee belangrijkste redenen waarom de laptop zo waardevol voor hen is. "Eerst leerde ik alleen uit boeken, maar het is erg fijn om digitaal te kunnen leren", vertelt Gebreselasie. Zeker ten tijde van de intelligente lockdown bleek de laptop al snel onmisbaar. "Het was de enige manier om te kunnen blijven leren en contact te hebben met de docenten. Dan konden we even bijpraten en samen de lesstof bespreken."

Fikadu heeft in korte tijd al een indrukwekkende woordenschat opgebouwd. Toch vindt hij het nog wel erg spannend om Nederlands te spreken. De laptop helpt hierbij. Hij gebruikt de laptop vooral om op luchtige wijze de taal te leren. "We luisteren samen naar Nederlandstalige muziek", aldus Fikadu. "Op deze manier leren we de Nederlandse taal sneller." Of ze al een favoriete artiest hebben? "Nee, dat niet. Maar we vinden het wel leuke muziek, hoor. Erg vrolijk." Ze kijken elkaar aan en schieten in de lach.

Kleine en grote dromen

Zodra Fikadu de Nederlandse taal beter onder de knie heeft, wil hij de laptop graag gebruiken om hem te ondersteunen in zijn studie. Zijn droom? Pilot worden. "Dat zou ik

'DE LAP- TOP WAS TIJDENS DE LOCKDOWN DE ENIGE MANIER OM IN CONTACT TE BLIJVEN MET DE DOCENTEN'

'IK KAN VACATURES VINDEN EN E-MAILS VERZENDEN. AL VIND IK DAT OOK BEST NOG EEN BEETJE ENG'

graag willen", zegt Fikadu en er verschijnt een glinstering in zijn ogen. Maar daarvoor zal hij eerst de strijd van zijn moeder moeten winnen die naar eigen zeggen niet zonder de laptop kan. "De laptop is dag en nacht met mij", geeft Gebreselasie lachend toe.

Gebreselasie wil de laptop in de toekomst graag gebruiken om een baan te vinden. "De laptop kan me hierbij helpen", vertelt Gebreselasie. "Ik kan bijvoorbeeld vacatures vinden en e-mails verzenden. Al vind ik dat ook best nog een beetje eng. Ik moet nog veel oefenen." Met behulp van de docenten leert ze nu hoe ze bijvoorbeeld kan Skypen en e-mails kan opstellen en verzenden.

Naast de tv is de laptop voor de twee een fijne manier om het nieuws bij te houden. Welke media ze raadplegen? Ze kunnen niet op de naam komen en praten even kort met elkaar. "Wacht even hoor", aldus Fikadu en hij pakt zijn mobiele telefoon erbij. Na minutenlang wat in te hebben getikt, laat hij de homepage van Nu.nl zien. "We vinden dit een handige website."

Ze zouden de laptop in de toekomst ook graag gebruiken om praktische zaken te regelen. Inloggen bij DigiD wordt genoemd maar bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om afspraken te maken met de gemeente. Zover zijn ze nog niet. Hiervoor voelen de twee zich niet vaardig genoeg. Ze willen eerst de taal beter leren kennen. Zoals ze het zelf treffend omschrijven, doen ze alles 'stapje voor stapje.'

Boven: zoon Finhas Fikadu (links) en Rigbe

YUSUF

11

‘HET IS MIJN DROOM OM VOOR APPLE OF GOOGLE TE WERKEN’

Yusuf Kemal Ozturk (17) woont samen met zijn ouders en zus in het Asielzoekerscentrum in Balk. Hij is eerstejaarsstudent Software Development aan het ROC de Friese Poort in Sneek. De ontvangen laptop is voor hem onmisbaar om zijn studie te kunnen volgen. “In 2019 heb ik een 4-weekse cursus over programmeren gevolgd. Hierna was ik om.”

Ozturk wacht op ons bij Snackbar De Linde. “We zouden jullie graag als onze gasten in ons huis ontvangen, maar vanwege de pandemie is het niet toegestaan om bezoekers in onze huizen te hebben”, zegt hij verontschuldigend.

De snackbar is nabij het Asielzoekerscentrum waar Ozturk samen met zijn ouders en zus momenteel verblijft. Het is recentelijk verbouwd waardoor het er verrassend huiselijk oogt. De antracietkleurige, suède stoelen zouden niet misstaan in een gemiddelde woonkamer. Ozturk gaat zitten aan één van de houten tafels en klapt zijn laptop open. Hij wil graag zijn verhaal delen.

Schakelen in coronatijd

Ozturk woont sinds 15 maanden in Nederland. De Nederlandse taal gaat hem al zeer vloeiend af. “Dit heeft waarschijnlijk te maken met mijn moedertaal. Die is namelijk niet Turks, maar Engels. Ik heb van mijn 4e tot mijn 9e in de VS

gewoond met mijn familie. In veel opzichten lijkt de Engelse taal best wel veel op het Nederlands. Dat maakt het wat makkelijker." Ten tijde van de intelligente lockdown nam Ozturk deel aan een schakelklas. Ineens werden alle lessen online gegeven. "We moesten met het hele gezin de laptop van mijn vader gebruiken. Dat is natuurlijk niet handig", zegt Ozturk. Toen de opleiding Software Development op zijn pad kwam, wist hij dat een eigen laptop noodzakelijk was. "Als student in Nederland heb je echt een laptop nodig om mee te kunnen doen. Zelfs als niet-student. Alles gaat hier digitaal."

Nieuwsgierig

Op het moment dat we Ozturk spreken, is hij net begonnen aan zijn nieuwe opleiding aan het ROC de Friese Poort in Sneek. "Het is heel erg leuk, maar soms ook erg ingewikkeld. Programmeren is ook een taal op zichzelf. Een taal die ik nog niet ken. Dat heeft tijd nodig." Waarom hij heeft gekozen voor deze studie? "Ik ben altijd nieuwsgierig geweest. Nieuwsgierig naar de theorie achter een model. Ik wil altijd meer weten. Zo wilde ik vroeger dokter of journalist worden. In 2019 heb ik een 4-weekse cursus over programmeren gevolgd. Hierna was ik om. Ik wist

**'ALS
STUDENT IN
NEDERLAND
HEB JE
ECHT EEN
LAPTOP
NODIG
OM MEE
TE KUNNEN
DOEN'**

‘IK VIND HET LEUK OM DINGEN UIT TE ZOEKEN’

dat dit is wat ik wilde.” Het was voor Ozturk dan ook een feest om de laptop in ontvangst te mogen nemen. “Veel mensen vinden de eerste dagen dat ze een nieuwe laptop hebben vervelend. Je moet vaak nog van alles uitvogelen. Voor mij waren die eerste dagen juist heel leuk”, vertelt Ozturk en er verschijnt een stralende lach op zijn gezicht. “Ik vind het leuk om dingen uit te zoeken. Als ik toch een vraag had, kon ik mailen naar Allemaal Digitaal. Dan werd ik supersnel geholpen.”

The American dream

De ontvangen laptop is voor de ambitieuze 17-jarige onmisbaar om zijn toekomstdromen te kunnen verwe-

zenlijken. “Ik zou later graag voor een grote software developer willen werken. Het liefst in de Verenigde Staten. Het is mijn droom om voor Apple of Google te werken. Als hoofdbedenker. Mijn eigen team mogen aansturen. Dat lijkt me fantastisch.”

Voor het zover is, richt Ozturk zich vol overgave op zijn studie. “We leren momenteel in kleinere groepen om te programmeren. De groepjes zijn niet groter dan 3 tot 4 klasgenoten. Dit is fijn, want zo is er genoeg ruimte om onze vragen te stellen. Dankzij de laptop kan ik studeren waar en wanneer ik dit wil. Ook online. Dat maakt het erg fijn. Zeker nu.”

Klaar om te rocken

Of hij zijn laptop ook voor andere dingen behalve zijn studie gebruikt? “Veel mensen denken dat je als software developer veel van gamen houdt, maar dit gaat voor mij niet op. Ik vind het leuk om het af en toe te doen, maar veel liever kijk ik een film op Netflix of luister ik naar muziek”, vertelt Ozturk. “Mijn favoriete artiest? Die heb ik eigenlijk niet. Ik heb een erg brede muzieksmaak. Maar de genres die ik het meest luister zijn rock en blues.” Eén ding is zeker: wij hebben er alle vertrouwen in dat Ozturk later als software developer helemaal gaat rocken.

GERARD & PAULA

12

‘DE TABLET GEEFT ONS DE VRIJHEID OM LEUKE DINGEN TE BLIJVEN DOEN’

Gerard De Kievit (80) woont samen met zijn vrouw Paula (77) in een appartementencomplex in Rijswijk. De twee genieten intens van hun ontvangen tablet en laten zien dat digitaal meedoen écht voor iedereen is. “We hoeven geen postzegels te halen of naar de brievenbus te lopen als we iets willen indienen. Dat vind ik een uitkomst.”

“Het duurde even, maar fijn dat we elkaar eindelijk kunnen spreken”, zegt De Kievit met een grinnik aan de andere kant aan de lijn. Vanwege een ziekenhuisopname moest het interview worden uitgesteld. Hij is er zelf niet bepaald van onder de indruk. “Het was niet de eerste keer en het gaat nu gelukkig weer goed. Ik ben wel wat gewend, hoor.”

Vanwege zijn broze gezondheid ontvangt hij geen bezoek. Ook zijn kinderen en kleinkinderen niet. “Gisteren stond mijn kleindochter onverwacht voor de deur. Ze belde op en stond beneden onder ons raam te zwaaien. Dat was erg leuk. Dan kun je toch even kletsen en elkaar zien. Al kunnen we met de tablet gelukkig ook met elkaar videobellen.”

Grote investering

Het Rijswijkse stel kwam in contact met Allemaal Digitaal naar aanleiding van een uitzending van Omroep Max. Tijd Voor Max om precies te zijn. De Kieviet weet het nog als de dag van gisteren: “Dat was de uitzending

van 25 juni. Prinses Laurentien en staatssecretaris Knops vertelden in de uitzending over het initiatief. Het sprak me direct aan."

De Kievit was niet onbekend met digitale apparatuur. Vanwege de senioren leeftijd van zijn apparaten liet het in gebruik echter wat te wensen over. "De computer die we hebben is 12 jaar oud. Nou, dan weet je het wel. Je kunt er praktisch niets mee. En voor deze tablet hadden we zelf een goedkopere tablet aangeschaft, maar dat was helemaal niets. Je kon er niets mee downloaden en het scherm was erg klein. 7 inch. Dat is natuurlijk niet handig." Een nieuwe tablet kopen, was geen optie. "Mijn vrouw en ik leven allebei van een bescheiden AOW. Een nieuwe tablet kost al snel honderden euro's. Dat is een investering die we niet zomaar kunnen maken."

Pavarotti op repeat

Dat de ontvangen tablet een schot in de roos is voor het stel dat alweer 55 jaar getrouwd is, klinkt duidelijk door in het gesprek. "Oh ja, de tablet is echt een uitkomst. We doen er heel veel mee", zegt De Kievit enthousiast. "Mijn vrouw heeft artrose, een vorm van reuma, waardoor ze geen boeken meer kan vasthouden. Ze leest wel heel graag. Ik heb nu via de tablet een abonnement voor haar afgesloten bij

een luisterboekapp. Nu kan ze dus al haar favoriete boeken luisteren!" Daarnaast luistert zijn vrouw ook graag naar opera, zoals Pavarotti. De Kievit: "Dat kan natuurlijk gewoon via YouTube."

Verder hebben de twee familie in Canada die ze dankzij de ontvangen tablet voor het eerst in 30 jaar weer in bewegend beeld konden zien. "Dat was natuurlijk heel bijzonder", geeft De Kievit toe. Of het niet gek was om hun familie na al die tijd ineens te zien? De Kievit lacht: "Gelukkig hebben we de afgelopen jaren nog wel foto's naar elkaar gestuurd, dus de shock was niet heel groot."

Geen digitale nieuweling

Er moet worden opgemerkt dat De Kievit -al bellend via WhatsApp- zeer digitaal vaardig is. "Ik heb altijd al veel interesse gehad in de digitale wereld. Ik kon ook al aardig mijn weg vinden op de computer. En nu help ik mijn vrouw." Toch geeft De Kievit toe dat ook voor hem dankzij de tablet een hele wereld opengaat. "Weet je wat het is? Voorheen ontvingen we eens per maand onze bankschriften per post. Nu kunnen we elke dag onze afschriften inzien. Het zijn dit soort dingen waardoor ik echt niet meer zonder de tablet zou kunnen." Ook zaken als de zorgverzekering en

Belastingdienst regelen ze digitaal. "We hoeven geen postzegels te halen of naar de brievenbus te lopen als we iets willen indienen. Dat vind ik een uitkomst", vertelt De Kievit. "En we kunnen zelfs ons energieverbruik digitaal inzien. Dan kun je in één oogopslag zien welke apparaten de grootste energieslurpers zijn in huis." Of een apparaat hen nog heeft verrast? "We hebben een oude ijskast en die blijkt nogal veel energie te gebruiken", zegt De Kievit. "Maar goed, die is inmiddels ook al 20 jaar oud."

Vrijheid

De Kievit hoopt nog veel jaren te kunnen genieten van de ontvangen tablet. "Ik lees elke ochtend De Telegraaf en het AD via mijn tablet."

'MIJN VROUW LUISTERT NAAR OPERA-MUZIEK VIA YOUTUBE'

En gisteravond wilde ik bijvoorbeeld voetbal kijken, en dan gaat mijn vrouw in de slaapkamer naar een ander programma kijken via de tablet. Het is fijn dat dit kan. De tablet geeft ons de vrijheid om leuke dingen te blijven doen. Ook nu we zoveel mogelijk thuis moeten blijven."

NLDIGITAL

13

'JE HEBT PAS HET WARE POTENTIEEL VAN DIGITALISERING ALS IEDEREEN KAN MEEDOEN'

Lotte de Bruijn (40) is inmiddels 7 jaar werkzaam als directeur bij Nldigital. Inclusie is voor haar een belangrijke intrinsieke motivator - ook op het gebied van digitalisering. "Ik voel me verantwoordelijk om de digitale kloof te dichten."

Wat is jouw kijk op digitalisering in de huidige maatschappij?

"Digitalisering is de grondstof voor een duurzame economie en maatschappij. Het is een versnelling om je doelen te bereiken. Denk aan de mogelijkheden tot verbinding en het uitwisselen van kennis. De keerzijde is dat sommigen deze versnelling niet kunnen bijbenen. Hierdoor ontstaat een digitale kloof. Niet alleen vanwege een tekort aan digitale vaardigheden, maar ook vanwege een gebrek aan toegang tot digitale apparaten. Ik voel me verantwoordelijk om deze digitale kloof te dichten."

Hoe is de actie Allemaal Digitaal tot stand gekomen?

"Toen de impact van corona en de contouren hiervan steeds duidelijker werden, hebben we onszelf een aantal doelen gesteld. Eén van deze doelen is om ervoor te zorgen dat iedereen in verbinding met elkaar kan blijven. Digitalisering is hierbij een cruciaal middel. We hoorden van onze leden dat er een run was op digitale apparaten. Omdat we geloven in de impact

‘DIGITALISERING IS DE GRONDSTOF VOOR EEN DUURZAME ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ’

van samenwerking, zijn we gaan bel-
len met de overheid, het bedrijfsleven
en diverse welzijnsorganisaties om
een grootschalige crowdfundingcam-
pagne op te zetten. Om oude devices
in te zamelen, op te knappen en te
doneren aan kwetsbare groepen die
dit het hardst nodig hebben. Het is
begonnen als een noodoplossing,
maar inmiddels weten we dat een
structurele oplossing noodzakelijk is.”

Wat betekent digitale inclusie voor jou?

“Inclusie is op zichzelf een kern-
waarde voor me. Het is mijn primaire
drive dat mensen gelijke toegang en
kansen krijgen. Ik maak me hard voor
genderdiversiteit en culturele diver-
siteit in het werkveld – zeker binnen
de ICT-sector. Digitale inclusie sluit

hier naadloos op aan. We moeten
ervoor waken dat we niet teruggaan
naar de tijd waarin technologie
slechts beschikbaar is voor een
exclusief groepje mensen die het
begrijpen. Je hebt pas het ware
potentieel van digitalisering
als iedereen kan meedoen.”

Hoe gaan we dit bereiken?

“Digitale inclusie kent veel lagen. Op
de eerste plek heeft het te maken
met toegang tot digitale apparaten –
hiervoor is de actie Allemaal Digitaal
opzet. Het heeft echter ook te maken
met digitale vaardigheden. Met name
bewustzijn wat dit betekent. Als ik
spreek over digitale vaardigheden
zijn er vaak mensen die denken dat
ik wil dat iedereen leert program-
meren. Digitale vaardigheden gaan
echter veel verder dan dat. Het gaat
ook over mediawijsheid. Niet alleen
begrijpen hoe een device werkt, maar
een belangrijke basis kunnen leggen
waardoor iedereen mee kan blijven
doen.”

Waar ben je het meest trots op?

“Ik ben onwijs trots op het team,
de sterke samenwerkingen die uit
Allemaal Digitaal zijn voortgekomen
en onze leden. We hebben ongeloof-
lijk hard gewerkt om alle eindjes aan
elkaar te knopen zonder elkaar uit
het oog te verliezen. We hebben één

doel voor ogen gehad en hier samen
aan gewerkt. Er zijn ook zoveel leden
die zich heel actief hebben ingezet
voor de actie. Juist in tijden waarin
sommige bedrijven evengoed aan
het overleven waren, vind ik dit
bewonderenswaardig.”

Hoe zou je Allemaal Digitaal zich in de toekomst graag verder zien ontwikkelen?

Ik zie op dit moment veel mooie
initiatieven en proeftuinen ont-
staan. Dit is bemoedigend, maar de
uitdaging is om de proeftuinen uit te
laten groeien tot een duurzaam pro-
ces. De digitale kloof is niet eenma-

lig. De uitdaging zal altijd blijven om
iedereen aangehaakt te houden in de
digitale samenleving. De digitale ont-
wikkelingen gaan snel. Er zullen altijd
groepen zijn die het lastig vinden om
mee te komen. Gezinnen die niet de
financiële middelen hebben om een
digitaal apparaat aan te schaffen of
mensen met een andere culturele
achtergrond die de taal niet goed
begrijpen. We kunnen niet achterover
leunen. We moeten digitale inclusie
blijven signaleren en agenderen.
De lijn die we hebben uitgezet zal
door moeten gaan. We hebben een
verantwoordelijkheid om ons
daarvoor te blijven inzetten.”

OVER NLDIGITAL

NLdigital is de branchevereniging van de digitale sector. Met meer dan
650 leden uit alle segmenten van de sector is NLdigital dé belangen-
behartiger van de branche. Van wereldwijde spelers tot start-ups op
zolderkamers – en alles er tussenin. NLdigital is hiermee de kern van
de digitale economie en gelooft dat digitale technologie Nederland
beter maakt. Ze helpen leden om hun doelen te bereiken en bieden on-
dernemers kennis en gereedschap om beter te ondernemen. Ze bieden
netwerken om relevante contacten op te doen. En ze zijn de stem van
de sector bij beleidsmakers en andere belanghebbenden. Zo werken ze
samen aan een sterke digitale sector en een sterke digitale economie.
Dit alles onder het mom: ‘het digitale tijdperk, is ons tijdperk.’

COLOFON

14

**ALLEMAAL DIGITAAL
IS EEN INITIATIEF VAN:
ALLIANTIE DIGITAAL SAMENLEVEN
NLDIGITAL
SIVON**

**TEKST:
FEMKE KAMPS**

**EINDREDACTIE:
JELISA DAVIDS
PETRA VAN BARNEVELD**

**FOTOGRAFIE:
FEMKE KAMPS
SIMEN BOUWHUIS**

**VORMGEVING:
TOM VAN STAVEREN**

**DRUKWERK:
OPMEER, DEN HAAG**

NLdigital

allemaal
digitaal

 Alliantie
Digitaal Samenleven

NAWOORD

15

We zijn meer dan ooit tevoren aangewezen op digitale technologie om te leren, werken en contact te hebben met anderen. De corona crisis heeft extra duidelijk gemaakt dat lang niet iedereen toegang heeft tot de digitale samenleving. Duizenden kinderen en kwetsbare groepen hebben niet de middelen of kennis om digitaal mee te kunnen doen. Het is helaas geen nieuw probleem, maar wel één die door corona is versneld, verscherpt en zichtbaar geworden. Digitaal meedoen is geen luxe, het is een basisbehoefte.

De rode draad klinkt in alle verhalen door: het is een grote opgave om iedereen mee te laten doen in onze sterk gedigitaliseerde samenleving. Eén waar de overheid, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties elkaar moeten opzoeken en versterken. Allemaal Digitaal en de DigiHulplijn zijn voorbeelden van hoe partijen gezamenlijk de krachten hebben gebundeld. Hoe trots we ook zijn op de projecten, er is nog veel meer om ervoor te zorgen dat mensen in kwetsbare posities niet nog verder achterop raken. Naast initiële projecten zijn vanuit de regering beleid en middelen nodig om dit te voorkomen.

Alleen samen zorgen we ervoor dat iedereen digitaal mee kan doen.

TEAM ALLEMAAL DIGITAAL

MET DANK AAN...

Digitaal meedoen is geen luxe. Het is een basisbehoefte. Met dit uitgangspunt is Allemaal Digitaal de verbindende schakel tussen kwetsbare mensen in de samenleving, maatschappelijke (lokale) organisaties, refurbishers en donateurs. De kracht zit in het verbinden van partners waarbij iedereen doet waar hij goed in is. Allemaal Digitaal brengt de behoeftes en hulpvragen in kaart en verbindt deze aan passend hulpaanbod. De lessen die worden opgedaan worden gedeeld met donateurs en refurbishers. Zo blijft vraag en aanbod doorlopend verbonden. Er ontstaat een duurzame cyclus waarin we samen zorgen voor digitale toegang voor iedereen. Allemaal Digitaal spoort op, jaagt aan, verbindt en faciliteert, maar kan niet zonder alle partners die dit programma mogelijk maken. Nu én in de toekomst. Allemaal Digitaal heeft deze partijen al met elkaar mogen verbinden:

Strategische partners

Ministerie OCW, Ministerie VWS, Ministerie EZK, Sivon, PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Wecycle, MKB Nederland, VNO-NCW, NL2025, PostNL, Hulpies.nl, PEP, PwC, DisGover

Donateurs

Ordina, Microsoft, KPN, Negometrix, Nexus, DXC Technology, Dynamic People, Ricoh, FuseLogic, Microsoft, Canon, Crystalloids, Ordina, Verizon, Stichting ICT Milieu
Donatie anders dan apparaten: Xerox, IBM, KPN, VodafoneZiggo. Rijksoverheid, Achmea, T-Systems, Proclass, Eneco, BNP Paribas, De

Groupe PSA, De Volksbank, ING, D&A medical group bv, Siemens, Infor, Vertaalbureau Manuelyan, showUP, message from Mars, GSK, Dept, Royal IHC, Eikk / Lindhaeghe, Siemens Energy, IMW. Groot in Bedrijf, Home Invest, Taxibedrijf Lievaart BV, PwC, KPMG, Trivium Advies. Audemars Piguet NL, Glimma, Ministerie van Defensie.

Refurbishers

Siso, CentralPoint, NEG IT-Solutions, PQR, SNEW, Road2Work, ICTvanafmorgen, Return IT

Maatschappelijke organisaties

LINDA Foundation, AZC Balk, Bindkracht 10, De Antoniushof - Vivium Zorggroep, F-ACT Nederland, Leger des Heils Zaandam, Libertas Leiden, Nationaal Ouderenfonds, NL Cares, Zorggroep NoviZorg, Zorggroep Proteiron, Reakt, SOVEE, Stagehuis Schilderwijk, Sterk uit Armoede, Stichting de Zonnebloem, Stichting Aelbrecht, Stichting Brentano Amstelveen, Stichting Dami, Stichting de Dame, Stichting Humanitas, Stichting Leergeld, Stichting Mano, Stichting Nationaal Zakat Fonds, Stichting Samen voor Eindhoven, Stichting Welzijnbevordering Bergen, Studiezalen Amsterdam, Versa Welzijn, Vraag Elkaar, Zorggroep Nieuwe Munt, SIVON.

Activatie digitale vaardigheden

Nationaal Ouderenfonds, Koninklijke Bibliotheek, Seniorweb, Future.nl, ContactCare

**DIGITAAL
MEEDOEN
IS GEEN LUXE.**

**HET IS EEN
BASISBEHOEFTE.**

**allemaal
digitaal**

